

ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет міжнародних економічних відносин, управління і бізнесу

КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ, МАРКЕТИНГУ І ТУРИЗМУ

Пояснювальна записка до кваліфікаційної роботи магістра

на тему «Розробка механізму забезпечення системної цілісності трудових колективів підприємств машинобудування (на матеріалах ПАТ «Каховський експериментальний механічний завод»)»

«Development of a mechanism for ensuring the systemic staff integrity of machine-building enterprises (on the materials of PJSC «Kakhovka Experimental Mechanical Plant»)»

Виконав: студент 2 курсу,
Групи бЗМНба
спеціальності 073 «Менеджмент»
(шифр і назва спеціальності)

Освітньо-професійна програма:
«Бізнес-адміністрування»

Новічihin O.C.
(прізвище та ініціали студента)

Керівник Савіна Г.Г.
(прізвище та ініціали)

Рецензент Бжезицький І.В.
(прізвище та ініціали)

Херсон – 2021 р.

ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет міжнародних економічних відносин, управління і бізнесу

Кафедра менеджменту, маркетингу і туризму

Освітньо-кваліфікаційний рівень магістр

Спеціальність 073 «Менеджмент»

Освітньо-професійна програма «Бізнес-адміністрування»

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о.завідувача кафедри

_____ к.е.н., доц. Набока Р.М.

« _____ » _____ 2021 р.

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ МАГІСТРА

Новічіхину Олександрю Сергійовичу

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи «Розробка механізму забезпечення системної цілісності трудових колективів підприємств машинобудування (на матеріалах ПАТ «Каховський експериментальний механічний завод»)»

керівник роботи д.е.н., професор Савіна Г.Г.

(прізвище, ім'я, по батькові)

затверджені наказом закладу вищої освіти від 11.10.2021 р. № 506-с

2. Строк подання студентом роботи 20.12.2021 р.

3. Вихідні дані до роботи планові та звітні дані щодо діяльності ПАТ «Каховський експериментальний механічний завод» за період 2016-2020 рр.

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) _____

Вступ

1. Теоретичні засади забезпечення системної цілісності трудових колективів підприємств

2. Дослідження сучасного стану механізму забезпечення системної цілісності трудових колективів ПАТ «Каховський експериментальний механічний завод»

3. Розробка механізму забезпечення системної цілісності трудових колективів на ПАТ «Каховський експериментальний механічний завод»

Висновки та пропозиції

Список використаних джерел

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)

Ілюстративні матеріали на 6 сторінках _____

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Консультант з використання ПЕОМ	Савіна Г.Г., д.е.н., професор		
Консультант з нормоконтролю	Пацай Т.В., ст. викл.		

7. Дата видачі завдання 11.10.2021 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи магістра	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Робота над теоретико-методичним розділом	до 20 жовтня 2021 року	Викон.
2.	Збір матеріалів для написання кваліфікаційної роботи магістра	до 30 жовтня 2021 року	Викон.
3.	Робота над дослідницько-аналітичним розділом	до 15 листопада 2021 року	Викон.
4.	Робота над проектно-рекомендаційним розділом	до 25 листопада 2021 року	Викон.
5.	Робота над висновками і пропозиціями	до 30 листопада 2021 року	Викон.
6.	Представлення завершеної роботи керівнику	до 01 грудня 2021 року	Викон.
7.	Отримання відзиву та рецензії	до 03 грудня 2021 року	Викон.
8.	Подання завершеної роботи для перевірки на плагіат	до 05 грудня 2021 року	Викон.
9.	Підготовка до захисту кваліфікаційної роботи магістра	до 17 грудня 2021 року	Викон.

Студент _____ Новічіхін О.С.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник роботи _____ Савіна Г.Г.
(підпис) (прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИСТЕМНОЇ ЦІЛІСНОСТІ ТРУДОВИХ КОЛЕКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВ	8
1.1. Теоретичні основи системної цілісності трудових колективів	8
1.2. Концептуальні основи забезпечення цілісності трудових колективів підприємства	25
1.3. Методичні підходи щодо оцінки забезпечення цілісності трудових колективів підприємства	31
Висновки до розділу 1	34
РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ СУЧАСНОГО СТАНУ МЕХАНІЗМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИСТЕМНОЇ ЦІЛІСНОСТІ ТРУДОВИХ КОЛЕКТИВІВ ПАТ «КАХОВСЬКИЙ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНИЙ МЕХАНІЧНИЙ ЗАВОД»	36
2.1. Визначення концептуальних основ системного забезпечення цілісності трудових колективів на підприємстві	36
2.2. Оцінка подібності процесів забезпечення інформаційної та соціальної цілісності трудових колективів на ПАТ «Каховський експериментальний механічний завод»	45
2.3. Аналіз підходів до формування знанневої моделі забезпечення цілісності трудових колективів на підприємстві	54
Висновки до розділу 2	70
РОЗДІЛ 3. РОЗРОБКА МЕХАНІЗМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИСТЕМНОЇ ЦІЛІСНОСТІ ТРУДОВИХ КОЛЕКТИВІВ НА ПАТ «КАХОВСЬКИЙ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНИЙ МЕХАНІЧНИЙ ЗАВОД»	72
3.1. Розробка організаційних заходів щодо забезпечення ситемної цілісності трудових колективів на ПАТ «Каховський експериментальний механічний завод»	72
3.2. Обґрунтування системи узагальнюючих показників забезпечення ситемної цілісності трудових колективів підприємства	75
3.3. Вровадження принципу збалансованості в систему оцінювання цілісності трудових колективів на ПАТ «Каховський експериментальний механічний завод»	88
Висновки до розділу 3	90
ВИСНОВКИ	
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	
ДОДАТКИ	

ВСТУП

В сучасних умовах стрімкого розвитку інформаційних технологій виникає проблема фрагментації суспільства та бізнесу на всіх рівнях соціально-економічних систем, що обумовлено суб'єктивним сприйняттям інформації та формуванням різних життєвих цінностей. Наслідком фрагментації членів соціуму та учасників бізнес-середовища є соціальна відчуженість, яка, в свою чергу, призводить до зростання недовіри та конфліктів у колективах та, як наслідок, зниження економічної ефективності використання трудового потенціалу. У цьому зв'язку існує нагальна потреба подолати або усунути виниклі суперечності, зменшити спонтанність процесів, що відбуваються у виробничих колективах, переглянути основи їхньої соціальної та трудової цілісності.

У західній економічній і соціологічній літературі значний вклад у дослідження питань забезпечення цілісності систем внесли такі всесвітньовідомі вчені: Ч. Барнард, М. Вебер, Г. Гант, Ф. Герцберг, Ф. Гілберт, К. Девіс, Г. Емерсон, К. Клакхон, Р. Лайкерт, Д. МакГрегор, Х. Манстерберг, Е. Мейо, Т. Парсонс, У. Ромас, Ф. Тейлор, Л. Урвік, А. Файоль, М. Фоллетт, Е. Шілз та їх послідовники. З початком трансформаційних перетворень в напрямку запровадження соціально орієнтованої ринкової економіки в Україні ця проблема дістала потужний розвиток у наукових працях таких вітчизняних учених, як: О.А. Грішнова, В.А. Євтушевський, А.М. Колот, Е.А. Кузнєцов, Т.Г. Куцак, Е.М. Лібанова, Г.В. Назарова, О.В. Панькова, Г.Г. Савіна, В.В. Стадник, А.С. Тельнов, Н.А. Тюхтенко С.В. Філіппова, А.В. Череп й ін.

Однак багато аспектів соціально-трудоких відносин у виробничій сфері є ще недостатньо розробленими, потребують подальшого дослідження питання систематизації та розвитку термінологічного апарату, уточнення базових принципів та критеріїв, обґрунтування науково-методологічних підходів та розроблення практичного інструментарію для забезпечення

системної цілісності трудових колективів підприємств машинобудування, упровадження якого забезпечувало б зростання економічного успіху та посилення конкурентних переваг в умовах зовнішніх динамічних змін та пов'язаного із ними внутрішнього соціально-трудового клімату. Недостатня розробленість і практична значимість зазначених вище проблем обумовили вибір теми магістерської кваліфікаційної роботи, постановку мети і завдань дослідження.

Мета та завдання дослідження. Метою магістерської кваліфікаційної роботи є наукове обґрунтування та розроблення теоретико-методологічних засад, науково-методичних та практичних рекомендацій щодо системного забезпечення цілісності трудових колективів машинобудівних підприємств.

Для досягнення поставленої мети в роботі було поставлено та вирішено такі завдання:

- дослідити генезу наукового знання про природу і сутність «соціально-трудової структури підприємства» як об'єкта управління;
- сформулювати системну парадигму цілісності трудових колективів підприємств;
- розглянути управлінські результати застосування концепцій цілісності трудових колективів підприємств та розробити класифікацію критеріїв цілісності трудових колективів підприємств;
- дослідити науково-методологічні передумови забезпечення цілісності трудових колективів підприємств;
- обґрунтувати методологічну подібність процесів забезпечення інформаційної та соціальної цілісності трудових колективів підприємств;
- запропонувати теоретико-методологічний підхід щодо формування знаннєвої моделі забезпечення цілісності трудових колективів підприємств;
- сформулювати основні завдання комплексної системи оцінювання цілісності трудових колективів підприємств та розробити узагальнюючі показники цілісності трудових колективів підприємств.

ективів важливо узгоджено інтерпретувати одні і ті самі інформаційні повідомлення. Якість сприйняття інформації буде тим вищою, чим більш узгодженими будуть думки та уподобання учасників трудових колективів. Сприйняття інформації залежить від характеру її представлення: візуальний або вербальний з урахуванням емоційного супроводу.

У грудні 2002 року американський економіст Вернон Сміт спільно з ізраїльським ученим Деніелом Канеманом отримують Нобелівську премію з економіки «за проведення лабораторних експериментів, які використовуються для емпіричного економічного аналізу, особливо в вивченні альтернативних ринкових механізмів». «До сих пір економічна теорія, зазначає Ю.П. Воронов, – замикалася в рамках раціональної поведінки «економічної людини», який все знає, все безпристрасно зважує і робить усвідомлений і зрозумілий всім вибір. Обидві нобелівських премії XXI століття присуджуються за відхід від цих базових положень. Слідуючи ідеям нобелівських лауреатів 2002 р., ми зобов'язані відмовитися від самої теоретичної схеми «економічної людини», взяти до уваги безліч дій, які не пояснюються ні раціональним вибором, ні неповнотою інформації» [44].

Цікаво розглянути ідеї Деніела Канемана з позиції сприйняття людиною інформації. Для Д. Канемана найбільший інтерес представляла поведінка людей в специфічних умовах, в умовах, які не завжди регулярно повторюються в реальному житті. Вернона Сміта, навпаки, цікавили якісь стандартні ситуації, в яких індивіди постійно взаємодіють один з одним. І не дивно те, що спільне поведінку ірраціональних індивідів виявляється досить раціонально. У всякому разі, воно піддається раціональному прогнозуванню.

Д. Канеман удостоєний премії за роботи з дослідження механізмів прийняття рішень індивідом в ситуаціях, пов'язаних з невизначеністю, тобто з недостатністю інформації. Д. Канеман, відомий як розробник альтернативної моделі «теорія перспектив», яка може бути використана для пояснення поведінкових реакцій, які відхиляються від традиційної теорії.

Традиційна теорія стверджує, що люди приймають рішення на раціональних підставах. Але в дійсності, за твердженням Д. Канемана, люди нерациональні при оцінці ймовірностей можливих альтернатив, тому що приймають рішення на підставі обмеженого обсягу інформації, яка ще й не завжди достовірна.

Нерациональний покупець, який витрачає несумірні суми на проїзд в інший кінець міста, щоб зробити незначну покупку з незначною знижкою. При цьому він зовсім не бере до уваги невідповідність сум виграшу і знижки.

Згідно «теорії перспектив», в процесі прийняття економічних рішень, індивідууми в будь-якому випадку помиляються. Більш того, вони помиляються майже однаково, і ця регулярність дає можливість прогнозувати і класифікувати людські помилки [96].

Д. Канеман робить висновок про те, що люди емоційно і дуже болісно сприймають будь-які втрати. Ця запрограмована ірраціональність ґрунтується на порівняннях з певним status quo для очікувань. У більшості випадків індивідууми більш пристрасно намагаються елімінувати втрати по відношенню до status quo, ніж бажають досягти якихось результатів понад даного запрограмованого рівня.

Рішення приймаються, тому що відповідають певним устояним думкам і уподобанням (стереотипам).

Широко відомий один з експериментів Канемана, який ілюструє вплив на наші судження актуальності або доступності інформації. В ході експерименту випробуваним ставили запитання: «Літера *k* в слові частіше стоїть на першому або третьому місці?» Більшість респондентів відповідає «на першому», хоча насправді в англійській мові літера *k* в три рази частіше зустрічається в словах саме на третьому місці. Однак безліч слів, які починаються на *k*, є актуальними. Вони просто швидше згадуються і це заохочує людину приймати евристичні рішення («доступність евристики»). І це знову ілюструє систематичне нехтування раціональністю.

Психологам добре відома ця закономірність: більш ймовірними ми вважаємо ті події, які легше витягуються з пам'яті. Зазвичай це недавні (актуальні) або яскраві, емоційно забарвлені, події. Краще запам'ятовується те, що сталося з нами самими або в ближньому колі знайомих. Тому людина, особисто знає когось, хто постраждав від пограбування, зазвичай вище оцінює ймовірність стати жертвою злочину, навіть якщо йому точно відома відповідна статистика.

Всі перераховані експерименти змушують нас сумніватися в тому, що люди приймають економічні рішення на підставі будь-яких раціональних суджень. Звичайно ж, психологам і раніше було відомо, що на рішення індивідуума впливає не стільки очікування власної вигоди, скільки його емоції, стереотипи і забобони. Економістам довелося в цьому переконуватися і, на підставі цих нових даних, проводити ревізію тих неявних спрощень і припущень, які присутні в будь-яких економічних моделях [95].

Підсумовуючи вищезазначене, можна констатувати наступне: у разі, якщо сприйняття інформації буде відбуватись у рівномірно емоційно-забарвленому середовищі, то і узгодженість думок та уподобань учасників соціально-трудової структури буде найвищою.